

# Granskning av implementering av barnkonventionen

Rapport

Tierps kommun

KPMG AB

2024-02-09

Antal sidor: 17

**Tierps kommun**  
Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

## Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Aktuellt regelverk	4
3.1	FN:s konvention om barnens rättigheter	4
4	Resultat av granskningen	5
4.1	Organisation	5
4.2	Styrande och stödjande dokument	6
4.3	Arbetsätt	9
4.4	Utbildningstillfällen	11
4.5	Styrning och uppföljning	13
5	Samlad bedömning och rekommendationer	15

Tierps kommun  
Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

## 1 Sammanfattning

KPMG har av Tierps kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete med implementering av barnkonventionen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023. Syftet med granskningen har varit att belysa och bedöma om kommunstyrelsen på ett ändamålsenligt sätt implementerat och aktivt följer upp arbetet med barnkonventionen.

Vi kan efter genomförd granskning konstatera att kommunstyrelsens verksamheter har implementerat barnrättsperspektivet i det dagliga arbetet på olika sätt. Vi bedömer däremot att det finns utvecklingsmöjligheter på flertalet fronter, inte minst vad gäller att öka den dokumenterade spårbarheten i det goda arbete som redan bedrivs på området.

**Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis på ett ändamålsenligt sätt implementerat och aktivt följer upp arbetet med barnkonventionen.**

Utifrån våra bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Överväga att initiera att kommunfullmäktige fattar ett övergripande beslut för implementering av barnkonventionen.
- På nytt se över behovet av ett kommunövergripande styrdokument som säkerställer barnkonventionens tillämpning.
- Överväga att utse en ansvarig tjänsteperson per verksamhet vilka tillsammans utgör ett kommunövergripande nätverk avseende arbetet med barnkonventionen.
- Upprätta en tillämpningsanvisning, mall eller liknande material som stöd i processen att genomföra och dokumentera barnkonsekvensanalyser.
- Säkerställa återkommande utbildningar kring barnkonventionen både för medarbetare och förtroendevalda.
- Fortsätta det positiva arbetet att stärka barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande.
- Tillse att planerade åtgärder vad gäller utveckling inom föreningsbidrag färdigställs.
- Tillse ändamålsenlig insyn för medborgare i arbetet med barnkonventionen, förslagsvis genom att delge information om arbetet på en flik på hemsidan. Detta för att även öka spårbarheten i det positiva arbete som bedrivs.

**Tierps kommun**  
Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

## 2 Bakgrund

KPMG har av Tierps kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens implementering av barnkonventionen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

2018 fattade Riksdagen beslut om att inkorporera konventionen om barnens rättigheter i svensk lag. Lagen trädde i kraft 2020-01-01. Som stöd för implementeringen av den nya lagen har Regeringskansliet tagit fram en vägledning vid tolkning och tillämpning av konventionen. Däremot behöver enskilda myndigheter på egen hand utforma eller uppdatera riktlinjer och handböcker för tillämpning inom den egna verksamheten.

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar, vilka alla är lika viktiga och utgör en helhet, men de fyra grundprinciperna ska alltid beaktas när ärenden som berör barn behandlas:

- Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde
- Artikel 3: Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som berör barn
- Artikel 6: Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Artikel 12: Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Artikel 4 i barnkonventionen ställer krav på insatser av respektive stat att säkerställa att barnets rättigheter blir verklighet. Lämpliga åtgärder ska vidtas gällande lagstiftning, administrativa förfaranden och andra åtgärder för att rättigheterna ska kunna åtnjutas. Detta gäller inte minst för kommuner och regioner som ansvarar för många av de verksamheter som rör barn.

Barnombudsmannen har klargjort att det är viktigt att fatta ett formellt beslut om att barnkonventionen ska genomsyra kommunen eller regionen. Det ska vara ett övergripande beslut som tas av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.

Utifrån sin riskanalys har revisorerna bedömt att det finns en risk att kommunens implementering och uppföljning av barnkonventionen inte är tillfredsställande och därmed bör granskas.

### 2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att belysa och bedöma om kommunstyrelsen på ett ändamålsenligt sätt implementerat och aktivt följer upp arbetet med barnkonventionen. Detta med utgångspunkt i de fyra grundprinciperna.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Har kommunen övergripande beslut för implementering av barnkonventionen?
- Finns kommunövergripande styrdokument och målsättningar som säkerställer barnkonventionens tillämpning?
- Finns det handlingsplaner med egna mål för verksamheten?
- Genomförs uppföljning av insatser?

## Tierps kommun

Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

- Finns upprättade arbetsformer för hur barnets bästa tas tillvara i beslutsprocesserna?
- Finns upprättade arbetsformer för hur kommunen stärker barnets rätt till delaktighet och inflytande?
- Har utbildningsinsatser genomförts?
- Har medborgare och förtroendevalda ändamålsenlig insyn i arbetet med barnkonventionen?

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsen.

## 2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap. § 6,
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter,
- Tillämpbara interna regelverk och policyer.

## 2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av styrande och stödjande dokument.
- Intervjuer med ordförande för kommunstyrelsens utskott och samtliga verksamhetschefer.

Rapporten är faktakontrollerad av samtliga som varit föremål för intervju.

## 3 Aktuellt regelverk

### 3.1 FN:s konvention om barnens rättigheter

1989 antogs konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen) av Förenta nationernas (FN) generalförsamling, men även innan detta omfattades barn av andra internationella överenskommelser så som exempelvis deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna. Det konstaterades dock att det för barn behövdes ytterligare förstärkning i form av en egen konvention, då dessa är en särskilt utsatt grupp. Barnkonventionen är den konvention som flest länder har ratificerat.

Inkorporeringen av barnkonventionen innebär i princip ingen skillnad från tidigare, då lagstiftning sedan länge ska tolkas i enlighet med barnkonventionen. Däremot har regeringen i samband med att barnkonventionen blev svensk lagstiftning uttalat att det behövs en ökad kunskap om konventionen för att säkerställa att barns rättigheter tas tillvara. För detta har en vägledning tagits fram.<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter, Regeringskansliet, Ds 2019:23.

**Tierps kommun**  
 Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

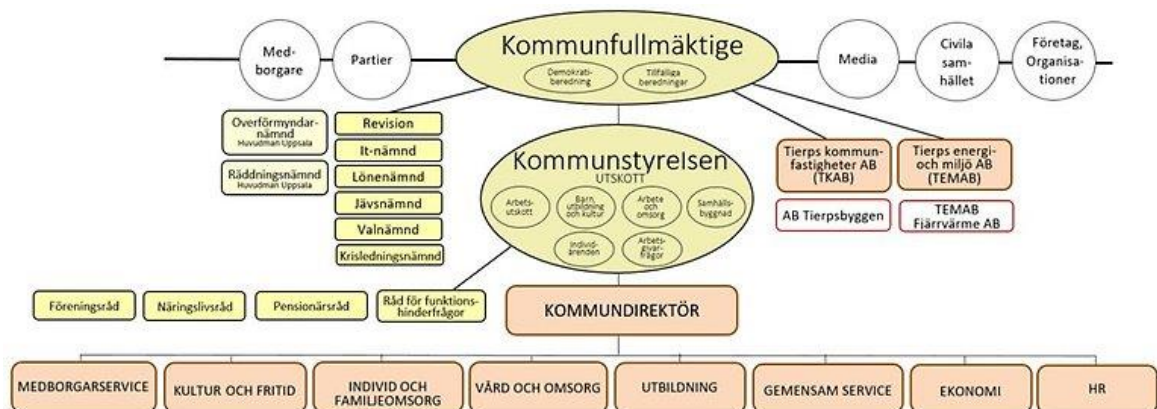
I vägledningen understryks vikten av att enskilda myndigheter på egen hand måste avgöra ifall interna riktlinjer, handböcker eller annat stöd inom verksamheten behövs utformas, samt att kunskapshöjande insatser för olika målgrupper tillses.

## 4 Resultat av granskningen

### 4.1 Organisation

Sedan år 2007 arbetar Tierp i en organisationsmodell där kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för kommunens verksamheter. Syftet med organisationsmodellen är att få en tydligare styrning genom en enda styrkedja från kommunstyrelsen till verksamheten, samt ge förutsättningar att generera samordningsvinster då alla verksamheter arbetar under samma nämnd.

Inom kommunstyrelsen finns utskott för beredning av ärenden till kommunstyrelsen samt för uppföljning av verksamheten. Utskotten har delegation på viss myndighetsutövning, men utövar i övrigt ingen egen styrning av verksamheten. Idag finns fem verksamhetsutskott under kommunstyrelsen, utskottet för Barn, utbildning och kultur, utskottet för Arbete och omsorg, utskottet för Samhällsbyggnad, utskottet för Arbetsgivarfrågor och utskottet för Individärenden som bereder ärenden inom sina områden, samt kommunstyrelsens arbetsutskott.



Figur 1. Organisationskarta över Tierps kommun.

Inför att barnkonventionen skulle bli nationell lag fick varje verksamhetschef till uppgift att ansvara för att implementera barnkonventionen inom sin verksamhet, och ett särskilt uppdrag lades på en centralt placerad utredare att fungera som kunskapsstöd för implementeringen. Även om intervjuade hänvisar till enskilda tjänstepersoner inom olika verksamheter som genomgått utbildningar inom barnkonventionen, samt till den centralt placerade strateg som arbetat med frågorna initialt och även fortsatt är ett stöd för kommunen, finns ingen särskilt uttalad barnrättsstrateg, samordnare eller motsvarande tjänst som uttalat har till uppgift att arbeta med barnkonventionens

## Tierps kommun

Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

implementering i kommunen. Det finns inte heller något nätverk för frågor relaterade till barnkonventionen.

### 4.1.1 Reglemente

I kommunstyrelsens reglemente<sup>2</sup> framgår att kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. I detta ingår både att styra, leda och ha uppsikt över verksamheten. Kommunstyrelsen ska se till att den kommunala verksamheten bedrivs i enlighet med kommunens vision, grundläggande värderingar, strategiska utvecklingsområden, mål och vad fullmäktige har bestämt.

Enligt uppgift i intervju är det främst utskottet barn, utbildning och kultur samt utskottet för individärenden som i det löpande dagliga arbetet har mest tät kontakt med barn och unga. Utskottet barn, utbildning och kultur består av fyra ledamöter och tre ersättare, medan utskottet för individärenden består av tre ledamöter och tre ersättare. Nedan beskrivs vilka ansvarsområden, vilka berör barn, som dessa utskott beslutar om.

Utskottet för barn, utbildning och kultur ansvarar för:

- Individ- och familjeomsorg för personer till och med 20 år (ej myndighetsutövning).
- Förskola, skolbarnomsorg och övrig barnomsorg.
- Det offentliga skolväsendet för barn, ungdomar och vuxna.
- Kultur- och fritidsverksamheten inklusive kulturskola.
- Myndighetsutövning avseende skolskjuts.

Utskottet för individärenden ansvar bland annat för:

- Myndighetsutövning avseende individ- och familjeomsorg för personer till och med 20 år.

## 4.2 Styrande och stödjande dokument

### 4.2.1 Beslut från kommunfullmäktige om implementering av barnkonventionen

Tierps kommun har vid tillfället för granskningen inget övergripande inriktningsbeslut från kommunfullmäktige som vägleder verksamhetens arbete med implementering av barnkonventionen. Tidigare fanns dock en policy för barnkonventionen. Under 2020 beslutade kommunfullmäktige att upphäva policy för barnkonventionen<sup>3</sup> samt tillhörande barnchecklista. Detta med anledning av att barnkonventionen blev lag i Sverige, varför det inte längre ansågs nödvändigt att ha en policy på området.<sup>4</sup> Det hänvisas till faktumet att lagstiftning alltid ska tillämpas och beaktas, oaktat styrande dokument. Intervjuade ser positivt på beslutet att upphäva policyn då verksamheterna redan anses ha ett tydligt fokus på barn och unga i det dagliga arbetet.

<sup>2</sup> KF 2023-02-28 § 17.

<sup>3</sup> Policy för barnkonventionen i Tierps kommun, antagen av kommunfullmäktige 2011 § 15.

<sup>4</sup> KF 2020-02-25 § 9.

## Tierps kommun

Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

Vid faktakontroll återkommer Tierps kommun med förtydligande kring beslutet att upphäva policyn, då deras styrmodell under 2021 förändrades för att fokusera på två saker: Visionen och Agenda 2030. Ett separat beslut på att implementera barnkonventionen borde därmed inte behövas då Agenda 2030 har en koppling till barnkonventionen. Tierp styrs helt utifrån Agenda 2030 och alla verksamheter tar fram egna verksamhetsplaner för hur målen ska uppfyllas.

### 4.2.2 Vision, mål och budget

Det finns ingen kommunövergripande riktlinje eller handlingsplan med mål för kommunstyrelsens egen verksamhet som specifikt avser arbetet med implementering av barnkonventionen. I stället hänvisar intervjuade främst till att kommunens *vision* samt *plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet*, då barnrättsperspektivet inkluderas i dessa dokument på olika sätt.<sup>5</sup>

På kommunens hemsida beskrivs att Tierps vision utgår från tre områden:

- *livsarenan*,
- *affärsarenan*, och
- *utvecklingsarenan*.

I samband med *livsarenan* beskrivs att föräldrar och barn ska känna sig trygga att veta att barn får den bästa möjliga starten i livet i Tierps kommun. I förhållande till *utvecklingsarenan* framgår att Tierps kommun ska vara en föregångare i omställningen till ett hållbart samhälle, vilket intervjuade menar är positivt för barn och unga.

I plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet 2023–2025 återfinns flertalet Agenda 2030-mål som berör barn och unga, även om barnkonventionen inte explicit nämns. Exempel på mål som uttalat berör barn återges i tabell nedan.

Tabell 1. Mål från mål och budget som berör barn och unga.

Mål	Beskrivning
Mål 1	1.1 Andelen vuxna och barn som lever i ekonomisk utsatthet ska minska.
Mål 3	3.6: Minskad psykisk ohälsa hos såväl vuxna som barn.
Mål 4	4.1 Alla barn ska ha tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan. 4.2 Alla barn ska erbjudas en likvärdig grundskola av god kvalitet som leder till

<sup>5</sup> Plan för Tierp kommuns ekonomi och verksamhet 2023–2025.



**Tierps kommun**  
Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

	relevanta och ändamålsenliga kunskaper.
Mål 5	5.1 Kommunens verksamheter ska planeras utifrån både kvinnors och mäns, flickor och pojkars behov och resurser ska fördelas likvärdigt mellan könen. 5.2 Alla vuxna och barn ska bemötas utan diskriminering och utan stereotypa föreställningar om kön.
Mål 10	10.1 Verka för att alla barn och vuxna i utbildningsverksamheterna, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning ska behandlas lika.

#### 4.2.3 Övriga styrdokument där barnperspektivet beaktas

Vi har i samband med granskningen tagit del av ytterligare styrdokument där barnrättsperspektivet understryks:

- Biblioteksplan

I biblioteksplan för Tierps kommun<sup>6</sup> framgår att barnkonventionen legat till grund för arbetet att ta fram planen. Särskilt ska biblioteksverksamheten uppmärksamma fyra grupper i samhället: barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och de nationella minoriteterna. I planen presenteras vidare specifika mål som är nedbrutna för biblioteksverksamheten som specifikt inriktas sig på arbetet med inkludering av barn.

- Barn- och elevhälsoplan

Kommunens barn- och elevhälsoplan<sup>7</sup> beskriver att barn- och elevhälsoarbetet i kommunen ska utgå från barnkonventionen.

- Riktlinje för försörjningsstöd

I riktlinjer för försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd<sup>8</sup> framhålls att barn och ungdomars situation alltid ska uppmärksammas och att deras bästa ska beaktas i beslut.

- Översiktsplan

<sup>6</sup> Biblioteksplan för Tierps kommun 2022-2024.

<sup>7</sup> Fastställd av skolchef 2022-05-30.

<sup>8</sup> KS 2021-11-30 § 250.

## Tierps kommun

Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

I översiktsplan 2050<sup>9</sup> återfinns ett specifikt avsnitt om barnkonventionen där det påpekas att barn påverkas av översiktsplanen. Det beskrivs även hur medborgardialoger genomförts, varav fyra av dessa särskilt riktat sig till unga, vilket fortsatt beskrivs i avsnitt 4.3.2.2.

### 4.2.4 Bedömning

Vi konstaterar att det inte finns något övergripande beslut för implementering av barnkonventionen.

Vi bedömer vidare att det inte finns kommunövergripande styrdokument i form av rutiner eller riktlinjer som specifikt avser barnkonventionens tillämpning. Vi ser dock positivt på att det finns handlingsplaner för särskilda verksamhetsområden som beaktar barnkonventionen, samt att det finns målsättningar för verksamheten som konkret berör barn och unga genom Agenda 2030 i mål och budget.

## 4.3 Arbetssätt

### 4.3.1 Barnkonsekvensanalys i mall för tjänsteutlåtande

Även om det inte finns någon rutin eller riktlinje som avser implementeringen av barnkonventionen i kommunen menar intervjuade att det finns andra processer i det dagliga arbetet som säkerställer att barnens bästa tas tillvara i beslutsprocesser. Under 2019 fick samtliga chefer genomgå en utbildning i barnkonsekvensanalys där SKR:s implementeringsnycklar på området diskuterades. Arbetet mynnade ut i en rubrik i kommunens mall för tjänsteutlåtande. Intervjuade beskriver att rubriken är det främsta verktyget för att säkerställa att barnets bästa beaktas i beslut som rör dem. Vi har tagit del av mallen och bekräftar att denna innehåller rubriken "barnrättskonsekvenser" samt en kort beskrivning av vad som ska ingå i avsnittet. Enligt instruktionen ska det framgå om barn och unga berörs av beslutet och hur de i så fall fått komma till tals och hur deras synpunkter uppmärksammas. Om barn och unga inte berörs står att tjänsteutlåtandet ska klargöra detta.

Det finns vid tillfället för granskningen ingen ytterligare tillämpningsanvisning, barnchecklista eller andra mallar avsedda att underlätta arbetet att ta fram barnkonsekvensanalyser. Intervjuade lyfter att en barnchecklista tidigare funnits, men att den tagits bort till följd av att den inte upplevts bidra med mervärde i arbetet.

### 4.3.2 BBIC

Intervjuade framhäver att kommunen arbetar utifrån modellen *barns behov i centrum* (BBIC), främst i individ- och familjeomsorgsärenden. Detta som ett konkret exempel på att barnkonventionen finns inkorporerad i verksamhetens dagliga arbete, trots avsaknad av dokumenterade rutiner eller flyktlinjer. Syftet med BBIC är enligt Socialstyrelsen att ge socialtjänsten struktur och systematik så att arbetet:

- Utgår från det unika barnets situation,

---

<sup>9</sup> KF 2022-06-08 § 65.

## Tierps kommun

Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

- Har barnets behov i fokus,
- Håller god kvalitet,
- Bedrivs rättssäkert och följer regelverken.

Vidare ska arbetet med BBIC:

- Utgå från barnets rättigheter,
- Låta barnets bästa vara avgörande,
- Sträva efter likvärdiga möjligheter för varje barn,
- Göra barnet och föräldrarna delaktiga,
- Ske i samverkan med andra professioner och verksamheter,
- Motverka svårigheter och förstärka resurser,
- Ha ett helhetsperspektiv på barnet och dess situation.

### 4.3.3 Bedömning

Vi bedömer att det delvis finns upprättade arbetsformer för hur barnets bästa tas tillvara i beslutsprocesser. Kommunen har i det dagliga arbetet tydligt inkorporerat barnrättsperspektivet på olika sätt, i synnerhet i de verksamhetsområden som särskilt berör barn. Vi ser även positivt på att mallen för tjänsteutlåtande inkluderar utrymme för barnkonsekvensanalys. Det finns dock enligt vår bedömning en risk i att det inte finns något dokumenterat stödmaterial eller instruktion som beskriver hur barnkonsekvensanalyser ska upprättas. Vi ser att framtagande av någon form av mall minskar risken att arbetet blir personbundet samt underlättar framtida arbete med att ta fram enhetliga barnkonsekvensanalyser av god kvalitet.

### 4.3.4 Informationsinhämtning från barn och unga

#### 4.3.4.1 Enkätverktyg

Elevenkäter beskrivs i intervju som ett viktigt verktyg för att inhämta elevers perspektiv och uppfattningar rörande skolverksamheten. Vi har tagit del av en skolenkätssmall som under 2023 genomförts vid tio olika skolenheter med elever i årskurs 4–9. I enkäten inkluderas bland annat frågor rörande elevernas uppfattning av lärare, undervisningen, trygghet och studiero. Enligt skriftlig uppgift från verksamheten utbildning följs enkätresultaten upp genom fokusgrupper med elever där fördjupad analys på utvalda områden genomförs.

I Tierp finns ett ytterligare enkätverktyg som kommunen kan använda för att inhämta information från barn och unga. Intervjuad beskriver att det finns en applikation som kan laddas ner på elevernas mobiltelefoner där kommunen kan ställa frågor till barnen i frågor som rör dem. Mer ingående kan kommunen skicka ut enkäter eller enskilda frågor till eleverna via applikationen, varpå elevernas svar kan användas som underlag i exempelvis barnrättskonsekvensanalyser eller på andra sätt beaktas inför beslut som rör dem. Intervjuade lyfter dock problematiken att få barn och unga engagerade i

## Tierps kommun

Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

denna funktion, varför diskussion pågår inom bland annat kommunens utvecklings- och strategienhet rörande hur metoden kan utvecklas för att bättre nå ut till målgruppen. Ett exempel på incitament för eleverna att vilja använda applikationen beskrivs i intervju vara att det även går att se veckans skolmatsedel och annan relevant information.

### 4.3.4.2 Medborgardialoger

Ett ytterligare sätt kommunen inkluderat barn och unga på är genom medborgardialoger, inte minst i förhållande till framtagande av Tierps kommuns Översiktsplan 2050. Vi har tagit del av underrättelse om samråd inför upprättande av Översiktsplanen som skickats från samhällsbyggnadsenheten till kommunstyrelsen.<sup>10</sup> Här framgår att totalt 18 medborgardialoger genomförts under 2020 runt om i hela kommunen, varav fyra av dessa särskilt riktat sig till unga. Intervjuad tillägger att dialogtillfällena ägde rum under skoltid och att detta möjliggjorde för barn att delta. Kommunfullmäktige beslutade vidare att godkänna samrådshandlingen och förslaget till ny översiktsplan samt uppdra åt samhällsbyggnadsenheten att hålla samråd i enlighet med plan- och byggnadslagen.<sup>11</sup>

Ett ytterligare exempel på när elever inkluderats i beslut är i och med den segregationskartläggning som var underlag för utredning av grundskolans organisation i Tierps kommun 2021.<sup>12</sup> I kartläggningen framgår att ungas perspektiv fångats upp genom att fokusgrupper med elever vid två olika skolenheter i Tierps kommun.

### 4.3.5 Besök

Kommunfullmäktige har beslutat att en årlig demokratidag för unga ska genomföras. Syftet är att stärka barn och ungas delaktighet och inflytande i det lokala samhället.<sup>13</sup> Ett ytterligare tillfälle som intervjuade lyfter som exempel på tillfälle för barns delaktighet är genom de skolbesök som genomförs där ledamöter från kommunstyrelsen genomför besök ute i kommunens skolor. Därtill lyfts exempel på ett tillfälle då en skolklass besökt kommunhuset och ställt frågor på fullmäktiges sammanträde vid allmänhetens frågestund.

### 4.3.6 Bedömning

Vi bedömer att det finns tydligt upprättade former för hur kommunen stärker barns rätt till delaktighet och inflytande, bland annat i form av enkäter, verksamhetsbesök och medborgardialoger som riktat sig till barn.

## 4.4 Utbildningstillfällen

Det genomförs enligt intervjuade inte strukturerade utbildningar i barnkonventionen för tjänstepersoner vid tillfället för granskningen, men under granskningens gång har utbildning för handläggare hållits där framtagande av tjänsteutlåtande och rubriken om barnkonsekvensanalys lyfts. I beslutet att upphäva policyn för barnkonventionen

<sup>10</sup> Underrättelse om samråd, Översiktsplan 2050, Tierps kommun, 2022-06-27.

<sup>11</sup> KF 2022-06-08 § 65.

<sup>12</sup> Kartläggning och nulägesanalys av segregation i Tierp, Sweco.

<sup>13</sup> Demokratiberedningen 2023-09-27 § 13.

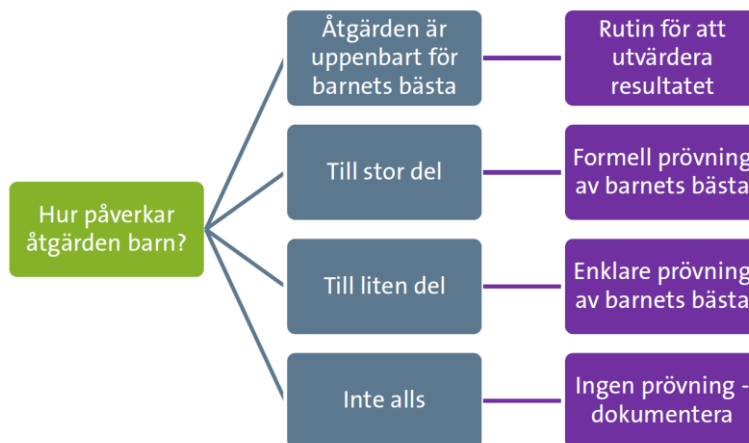
**Tierps kommun**

Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

sammanfattas däremot vilket förberedande arbete som bedrevs under 2019 inför att barnkonventionen skulle bli lag. Bland annat beskrivs att utbildningar då hållits för tjänstepersoner om barnkonventionen, att Barnombudsmannen varit på besök och att demokratiberedningen fått ett särskilt uppdrag att arbeta med att öka barn och ungas delaktighet i kommunen. Intervjuad tillägger att det även hölls workshops med temat barnkonsekvensanalyser.

Vi har tagit del av utbildningsmaterial från ett utbildningstillfälle som genomfördes under 2020 av enheten för kvalitet och strategisk utveckling. Här framgår att barnkonventionen diskuterats i förhållande till respektive verksamhet och att information rörande grunderna i barnkonventionen, barnkonsekvensanalyser, den nya rubriken i tjänsteutlåtanden, goda exempel, övergripande nulägesanalys och demokratiberedningens arbete delgivits de medverkande. Nedanstående bild är tagen från utbildningstillfället, och beskriver i vilken utsträckning en prövning av barnens bästa ska göras i förhållande till olika åtgärder.



Figur 2. Bild tagen från ett internt utbildningstillfälle rörande barnkonventionen.

Förtroendevalda har enligt uppgift i intervju tagit del av information med kopplingar till barnkonventionen inom ramen för inledande utbildningspaket under första året av innevarande mandatperiod. Intervjuade har delade uppfattningar om huruvida de förtroendevaldas utbildning på området är tillräcklig. Vissa menar att det finns tillräcklig kunskap och att det inte finns anledning att lägga mer tid på utbildning inom området än andra lagstiftningar med hänvisning till utskottens och verksamheternas stora antal ärenden som ska hanteras. Andra delar en bild av att kunskapen skiljer sig åt mellan utskotten och mellan olika ledamöter, där de verksamhetsområden som i större utsträckning berör barn generellt har större kunskap om barnkonventionen.

Vi konstaterar att det, baserat på de intervjuer som genomförts samt utifrån det material vi tillsänts, inte finns någon återkommande utbildning i barnkonventionen. Utbildningsinsatser har i huvudsak genomförts i samband med att barnkonventionen blev lag samt i början av den nya mandatperioden. Vid faktakontroll förtydligas att utbildningar inte hålls regelbundet, utan efter att behov uppstår.

**Tierps kommun**  
Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

#### 4.4.1 **Bedömning**

Vi bedömer att det finns en risk att kunskaperna om barnkonventionen blir knutna till särskilda tjänstepersoner och ledamöter. Detta då det inte heller finns specifika riktlinjer som avser barnkonventionen. För att bredda kunskapen på området bedömer vi att det är angeläget att se över utbildningsfrekvensen.

### 4.5 **Styrning och uppföljning**

Uppföljning och rapportering sker enligt intervjuade i huvudsak i samband delårs- och helårsrapport. I Tierps kommuns delårsrapport för 2023 återfinns uppföljning av målen, däribland de mål som berör barn och unga. I samband med detta återfinns även analyser och prognos i förhållande till måluppfyllelsen.

Intervjuade ser positivt på att målen som följs upp i utgår från Agenda 2030 då barn och unga inkluderas i målsättningen. Detta, menar intervjuade, säkerställer att uppföljning av mål som berör barn inte glöms bort eller hamnar i skymundan utan i stället prioriteras högt i och med kravställningar på delårs- och helårsrapporteringar.

Intresset för barnrättsfrågor från kommunstyrelsen beskrivs vidare som stort. Det lyfts att kommunstyrelsen aktivt efterfrågar barnkonsekvensanalyser, och att beslutfattande får dröja om barnkonsekvensanalyserna i tjänsteutlåtanden inte gjorts eller inte anses tillräckligt utförliga och behöver omarbetas. Exempel på ärenden där intresset från förtroendevaldas sida varit stort är enligt intervjuade beslut rörande lägvistelse för barn och unga där en barnkonsekvensanalys efterfrågades.

Intervjuade lyfter vidare exempel som tyder på att det finns planer på att utveckla uppföljning på området. Här förklaras att kommunen tidigare enbart begärt ut handlingar och fört dialog med vuxna angående kommunens föreningsverksamhet men inte inkluderat barn, trots att barnen berörts av föreningsverksamheterna på olika sätt. Detta planeras enligt intervjuad utvecklas i form av att dokumenterade bidragsregler ska förtydligas utifrån att även följa upp barns uppfattningar ska följas upp.<sup>14</sup>

#### 4.5.1 **Transparens gentemot medborgare**

I intervju beskrivs att vissa specifika ärenden som rör barn fått medial uppmärksamhet, varför medborgare fått mer insyn i dessa specifika frågor. Ett exempel på sådant ärende är nedläggning av "Naturskolan", som är en pedagogisk satsning där eleverna och pedagoger genomför undervisningstillfällen ute i naturen. Intervjuade lyfter att för denna besparing gjordes ingen barnkonsekvensanalys då man snarare gjorde en större analys av budgeten, samt att ingen berövats undervisning då medlen i stället lades på den ordinarie verksamheten.

Medborgare och intressenter kan ur de publicerade kallelserna till kommunfullmäktiges sammanträde utläsa ur tjänsteutlåtanden huruvida en barnkonsekvensanalys upprättats eller ej.

I fråga om kontinuerlig transparens gentemot medborgarna återfinns däremot i intervjuer en uppfattning om att frågan är ett utvecklingsområde. Även om att det på

---

<sup>14</sup> KS 2017-12-05 § 164.

## Tierps kommun

Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

hemsidan och i dokument såsom mål och budget finns information om Agenda 2030 finns ingen övrig information eller kommunikation gentemot medborgarna om hur kommunen aktivt arbetar för att inkludera barn och ungas perspektiv i kommunen.

### 4.5.2 Bedömning

Vi bedömer att uppföljning av insatser sker genom rapportering i delårs- och helårsrapport, där flera av målen berör barn och unga. Vi uppfattar att det finns ett engagemang i barnrättsfrågan från kommunstyrelsens sida, och att beslutsärenden får dröja om genomförd barnkonsekvensanalys inte anses tillräcklig. Vi ser även positivt på att det finns exempel inom verksamheterna som pekar på att åtgärder planeras vidtas i de fall brister identifierats.

Vi bedömer att medborgare delvis har ändamålsenlig insyn i arbetet med barnkonventionen. Även om att det på hemsidan och i dokument såsom mål och budget finns information om Agenda 2030 finns ingen övrig information eller kommunikation gentemot medborgarna om hur kommunen aktivt arbetar med att beakta barnrättsperspektivet.

Tierps kommun  
Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

## 5 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att belysa och bedöma om kommunstyrelsen på ett ändamålsenligt sätt implementerat och aktivt följer upp arbetet med barnkonventionen.

**Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis på ett ändamålsenligt sätt implementerat och aktivt följer upp arbetet med barnkonventionen.**

I det följande redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
<p>Har kommunen övergripande beslut för implementering av barnkonventionen?</p> <p>Finns kommunövergripande styrdokument och målsättningar som säkerställer barnkonventionens tillämpning?</p> <p>Finns det handlingsplaner med egna mål för verksamheten?</p>	<p>Vi konstaterar att det inte finns något övergripande beslut för implementering av barnkonventionen. Vi bedömer vidare att det inte finns kommunövergripande styrdokument som avser barnkonventionens tillämpning. Vi ser dock positivt på att det finns handlingsplaner för vissa verksamhetsområden, samt att det finns målsättningar som konkret berör barn och unga genom Agenda 2030 i mål och budget.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Överväga att initiera att kommunfullmäktige fattar ett övergripande beslut för implementering av barnkonventionen.</li> <li>På nytt se över behovet av ett kommunövergripande styrdokument som säkerställer barnkonventionens tillämpning.</li> <li>Överväga att utse en ansvarig tjänsteperson per verksamhet vilka tillsammans utgör ett kommunövergripande nätverk avseende arbetet med barnkonventionen.</li> </ul>
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
<p>Finns upprättade arbetsformer för hur barnets bästa tas tillvara i beslutsprocesserna?</p>	<p>Vi bedömer att det delvis finns upprättade arbetsformer. Vi bedömer att kommunen i det dagliga arbetet tydlig inkommerat barnrättsperspektivet på olika sätt, i synnerhet inom de verksamhetsområden som särskilt berör barn. Vi ser även positivt på att mallen för tjänsteutlåtande inkluderar utrymme för barnkonsekvensanalys. Vi bedömer dock att det finns en risk i avsaknaden av dokumenterat stödmaterial eller instruktion som beskriver hur barnkonsekvensanalyser ska</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Upprätta en tillämpningsanvisning, mall eller liknande material som stöd i processen att genomföra och dokumentera barnkonsekvensanalyser.</li> </ul>



**Tierps kommun**  
Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

	upprättas. Vi menar att framtagande av någon form av mall minskar risken att arbetet blir personbundet samt underlättar framtida arbete med att ta fram enhetliga barnkonsekvensanalyser av god kvalitet.	
<b>Revisionsfråga</b>	<b>Bedömning: Delvis</b>	<b>Rekommendationer</b>
Har utbildningsinsatser genomförts?	Vi konstaterar att det inte finns någon återkommande utbildning i barnkonventionen. Utbildningsinsatser har i huvudsak genomförts i samband med att barnkonventionen blev lag samt i början av den nya mandatperioden. Vi bedömer att det finns en risk att kunskaperna om barnkonventionen blir knutna till särskilda tjänstepersoner och ledamöter. Detta då det inte heller finns specifika riktlinjer som avser barnkonventionen. För att bredda kunskapen på området bedömer vi att det är angeläget att se över utbildningsfrekvensen.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Säkerställa återkommande utbildningar kring barnkonventionen både för medarbetare och förtroendevalda.</li> </ul>
<b>Revisionsfråga</b>	<b>Bedömning: I allt väsentligt</b>	<b>Rekommendationer</b>
Finns upprättade arbetsformer för hur kommunen stärker barnets rätt till delaktighet och inflytande?	Vi bedömer att det finns tydligt upprättade former för hur kommunen stärker barns rätt till delaktighet och inflytande, bland annat i form av enkäter, verksamhetsbesök och medborgardialoger som riktat sig till barn.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Fortsätta det positiva arbetet att stärka barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande.</li> </ul>
<b>Revisionsfråga</b>	<b>Bedömning: I allt väsentligt</b>	<b>Rekommendationer</b>
Genomförs uppföljning av insatser?	Vi bedömer att uppföljning av insatser sker genom rapportering i delårs- och helårsrapport, där flera av målen berör barn och unga. Vi uppfattar att det finns ett engagemang i barnrättsfrågan från kommunstyrelsens sida, och att beslutsärenden får dröja om genomförd barnkonsekvensanalys inte anses tillräcklig. Vi ser även positivt på att det finns exempel inom verksamheterna som pekar på att åtgärder planeras vidtas i de fall brister identifierats.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Tillse att planerade åtgärder vad gäller utveckling inom föreningsbidrag färdigställs.</li> </ul>

**Tierps kommun**

Granskning av implementering av barnkonventionen

2024-02-09

Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Har medborgare och förtroendevalda ändamålsenlig insyn i arbetet med barnkonventionen?	Vi bedömer att medborgare delvis har ändamålsenlig insyn i arbetet med barnkonventionen. Även om det på hemsidan och i mål och budget finns information om Agenda 2030 saknas övrig information eller kommunikation gentemot medborgarna om hur kommunen aktivt arbetar med att beakta barnrättsperspektivet.	<ul style="list-style-type: none"><li>Tillse ändamålsenlig insyn för medborgare i arbetet med barnkonventionen, förslagsvis genom att delge information om arbetet på en flik på hemsidan. Detta för att även öka spårbarheten i det positiva arbete som bedrivs.</li></ul>

Datum som ovan

KPMG AB

Micaela Hedin

*Certifierad kommunal yrkesrevisor*

Andrea Ax Karlsén

*Verksamhetsrevisor*

Isabel Vingren

*Verksamhetsrevisor*

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.